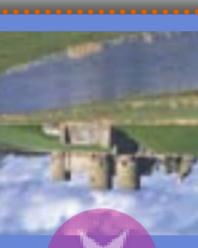

<h2>Bodelwyddan Church</h2> <p>themarblechurch.org.uk</p> <p>Astonishing "Marble Church" with its 62-metre tower is a masterpiece of the Victorian Gothic Revival.</p>		<h2>Eglwys Bodelwyddan</h2> <p>themarblechurch.org.uk</p> <p>"Eglwys Farnor" drawing of their 62 metre ym Gamwath diwygied Gothic Fictorial.</p>
<h2>St Asaph Cathedral</h2> <p>stasaph.churchnwales.org.uk 01745 582245</p> <p>Not just Britain's smallest ancient cathedral but also the home of the very first Welsh language Bible.</p>		<h2>Eglwys Gadeiriol Llanrwym</h2> <p>stasaph.churchnwales.org.uk 01745 582245</p> <p>Mae hon nid yn unig ym eglwys gadeiriol hynafol leiaf Prydlin, ond hefyd yn garterf i'r Belegi Cymerag cynfar ei roed.</p>
<h2>Rhuddlan Castle</h2> <p>cadw.cymru.gov.uk 01443 336000</p> <p>Edward I didn't just build magnificent Rhuddlan Castle – he diverted a river so it could be supplied by sea.</p>		<h2>Castell Rhuddlan</h2> <p>cadw.wales.gov.uk 01443 336000</p> <p>Nid yw unig y bu i Edward I adeiladu Castell gofiddog Rhuddlan – dargyfeiriodd yr aron fel y gelliad ei chyffennwi o'r mor.</p>
<p>Rhyl's shops, cafes, pubs, seaside attractions and wide sandy beach should be more than enough to keep you busy. But if you do decide to move on, you'll find some of the top destinations of North Wales just a few miles away.</p>		<p>Wylai bod siopau, caffis, tafarniaid, ymniau Gogledd Cymru dim ond wodlyd euaneg y Rhyll yn fwy na dygch chi'n pendrefynu symlud ymlaen, ag on i'ch cadw'n brysur. Ons os dygch chi'n pendrefynu symlud ymlaen, a chydig filtrioredd i ffwrdd.</p>

A town for every day

Rhyl isn't the only town in Denbighshire with its very own trail. There are seven others - all packed with historic interest. But all very different, as we hope you'll discover for yourself. Just as long as you have another week or so to spare.

**Y Rhyl
Rhyl
llwybr y
dref
town
trail**
sir ddinbych
denbighshire

**Prestatyn
llwybr y
dref
town
trail**
sir ddinbych
denbighshire

**Llanelwy
St Asaph
llwybr y
ddinas
city
trail**
sir ddinbych
denbighshire

**Rhuddlan
llwybr y
dref
town
trail**
sir ddinbych
denbighshire

Eich antur yn Sir Ddinbych

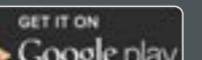
Trefi marchnad llawn prysurdeb. Diwylliant Cymreig unigryw. Bwyd a diod blasus. Un o'r tirweddau gwarchodedig harddaf yng Nghymru.

Bydd y syniadau'n byrlymu ar gyfer pethau i'w gwneud yn Sir Ddinbych. Ond rhag ofn... dyma ychydig o anturiaethau y dylech roi cynnig arnynt - a gallwch eu llwytho i lawr yn syth i'ch ffôn symudol.

Gallwch eu lawr llwytho yn syth i'ch ffôn symudol o digidolsirddinbych.co.uk. Neu weld tu hwnt i'r byd ffisegol gydag ap realiti estynedig sy'n rhad ac am ddim.

Nid dim ond mwy o wybodaeth am eich lleoliad sydd yn ddo - bydd yn eich tywys i'ch antur nesaf. Chwiliwch am ap "Discover Denbighshire" a dechrau yma yn y Rhyl.

 Download on the App Store

 GET IT ON Google play

Apple and the Apple logo are trademarks of Apple Inc., registered in the U.S. and other countries. App Store is a service mark of Apple Inc. Apple and the Apple logo are trademarks of Apple Inc., registered in the U.S. and other countries. App Store is a service mark of Apple Inc.

Google Play is a trademark of Google Inc.

Your Denbighshire adventure

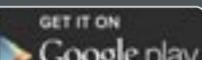
Bustling market towns. A unique Welsh culture. Delicious food and drink. One of the most beautiful protected landscapes in Wales.

You won't find yourself too short of ideas about what to do in Denbighshire. But just in case we've come up with a few adventures for you try.

Download them straight to your mobile at digitaldenbighshire.co.uk. Or see beyond the physical world with our free augmented reality app.

It won't just tell you more about where you are - it will point you towards your next discovery. Search for the "Discover Denbighshire" app and start right here in Rhyl.

 Download on the App Store

 GET IT ON Google play

Apple and the Apple logo are trademarks of Apple Inc., registered in the U.S. and other countries. App Store is a service mark of Apple Inc. Apple and the Apple logo are trademarks of Apple Inc., registered in the U.S. and other countries. App Store is a service mark of Apple Inc.

Google Play is a trademark of Google Inc.

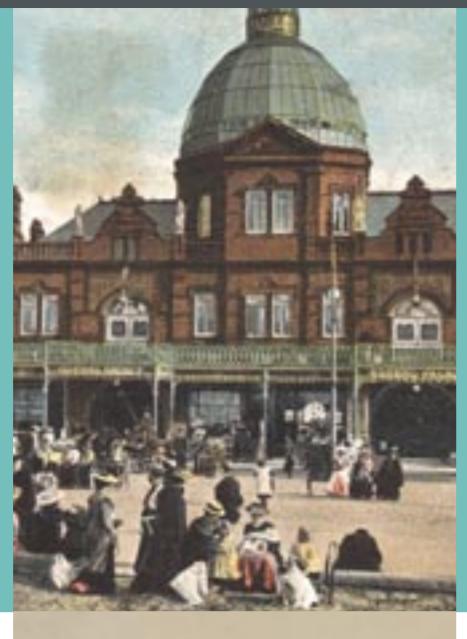
The image shows a detailed wooden sculpture of a tree, possibly a willow or birch, with complex, branching forms and some hollowed-out areas. It is set against a plain, light blue background.

Y Rhyl Rhyl llwybr y dref town trail sir ddinbych denbighshire

1 Little Venice

Ewch tua'r dwyraint heibio'r sinema tuag at Y Pentref gyda'r reidau, caffis a Chanolfan Groeso.

Rhywle o dan yr adeiladau i'r dde ar Rodfa'r Gorllewin y mae dirgelwch mwyaif y Rhyl yn cuddio. Dyma safle'r hen "Queen's Palace" erau taliwm gyda'i theatr fawr, cromen wydr, sw, rhodfa siopa, gardd do trofannol a neuadd ddawans oedd yn ddigon mawr ar gyfer 2,000 o gylau. Ond ha'n hynny roedd islawr llawn dŵr neu, ag enw sydd ychydig yn fwy rhamantus "Little Venice" gyda gondolaù yn arnofo ar gamles – dan iyw Eidalwyr go lawn. Bu i dán ddifia'r Queen's Palace yn 1907 a chaewyd y twnali. Ond efallai bod Little Venice yn parhau i oroesi.

1 Little Venice

Head east past the cinema to The Village with its rides, cafés and Tourist Information Centre.

Somewhere underneath the buildings to your right was once the magnificent Queen's Palace with its theatre, glass dome, zoo, shopping arcade, tropical roof garden and ballroom big enough for 2,000 couples. Underneath was a flooded basement or, more romantically, a "Little Venice" with gondolas floating on real canals – steered by real Italians. A fire decimated the Queen's Palace in 1907 and the tunnels were sealed off. But maybe, just maybe, Little Venice survives.

2 Yr Awyrennwr Vivian Hewitt

Croeswch y bont droed a pharhau nes i chi gryraedd Arena Digrwyddiadau'r Rhyl ar y chwith.

Dyma un o'r mannau ffafriol gorau ar gyfer Sioe Awyr y Rhyl, gyda dros 140,000 o bobl yn tyrru i'r promenad diros benwythnos Gŵyl y Banc ym mis Awst. Ond mae hanes awyrennau yn y dref yn dyddio'n ôl bron i ganrif cyn cynnal y sioe awyr gyntaf. Ar 21 Ebrill 1912 hefoddau'r awyrennwr Vivian Hewitt o deraeth y Rhyl mewn awyrenn Bleriot i'w haeidau o bren, gwifrau a chynfas. Ar ôl all-ennw'r awyrenn a phethrol yng Nghaerdybi glaniodd yn ddigol yn Nulyn fel y dyn cyntaf i hedfan dros Fôr Iwerdon. Byddai ei lwyddiant yn fwy adnabyddus pe na bai wedi digwydd yn fuan ar ôl i'r Titanic suddo.

2 Aviator Vivian Hewitt

Cross the footbridge and continue until you reach Rhyl Events Arena on the left.

This is one of the best vantage points for the spectacular Rhyl Air Show, when 140,000 people pack the promenade over the August Bank Holiday weekend. But the town's place in aviation history stretches back nearly a century before the show first took to the skies. On 21st April 1912 aviator Vivian Hewitt took off from Rhyl beach in a Bleriot monoplane built of wood, wire and canvas. After refuelling at Holyhead he landed safely in Dublin as the first man to fly across the Irish Sea. His achievement would surely be more famous if it hadn't come shortly after the sinking of the Titanic.

3 Eglwysi'r Drindod Sanctaidd a Sant Thomas

Croeswch East Parade yn y gylchfan a mynd i lawr Stryd y Baddon gyda'i hadeladau Fictoriaidd hardd.

Din ond pentref oedd y Rhyl nes i'r rheilffordd grynned yn 1848. Yn fuan wedi hymni daeth yrfaedd o chrifiaid i chwilio am antr – a dechreudd y fyniant adeiladu. Gorffenwyd Eglwys Sant Thomas, adeilad Gothig Fictoriaid anghyfreith gan y pensaer George Gilbert Scott, yn 1867. Nesaf i'r eglwys mae eglwys lai'r Drindod Sanctaidd, a adeiladwyd yn 1835 a oedd yn rhy fach o fewn cenhedaeth oherwydd twf yr ardal fel cyrfan gwyliau. Er gwaethaf presenoldeb ei prawd mawr gerllaw, dyma eglwys y pwysif hyd heddiw.

3 Churches of Holy Trinity and St Thomas

Cross East Parade at the roundabout and head down Bath Street with its fine Victorian buildings.

Rhyl was just a village until the arrival of the railway in 1848. Suddenly it was besieged by tourists eager for adventure – and a building boom began. St Thomas's Church, a soaring piece of High Victorian Gothic by architect George Gilbert Scott, was finished in 1867. Next door is the much smaller Church of Holy Trinity, built in 1835 but outgrown within a generation by the rapidly expanding holiday resort. Despite the looming presence of its big brother, it's still the parish church.

4 Amgueddfa'r Rhyl

Mae'r amgueddfa a'r oriel gelf y tu mewn i Lyfrgell y Rhyl ar y dde.

I fy'n grisiau yn yr amgueddfa gallwch gwrydifo ar hyd pier Edwardaidd a chael cip i mewn i giosgau sy'n llawn gwyrthrychau hardd a rhyfedd megis gwregysau achub, cadeiriau baddon a gwisg nofio a gyfnod antr er ardal. Mae'n fan gwych i ddysgu mwyn am yr unigolion a luniodd y Rhyl a Phrestatyn gerllaw, o wneuthurwyr y baddonau Rhufeiniog i arloeswyr cynnar y sinema. Ac mae'n rhad ac am ddin.

sirdinbych.gov.uk/treftadaeth

Ewch i mewn i Ganolfan Siopa'r Rhosyn Gwyn. Trowch i'r chwith ac yna i'r dde a dod allan i'r Stryd Fawr.

4 Rhyl Museum

The museum and art gallery are inside Rhyl Library on your right.

Upstairs in the museum you can stroll down an imaginary Edwardian pier and peek into kiosks filled with all sorts of weird and wonderful objects such as lifebelts, bath chairs and swimming costumes from the heyday of the resort. It's a great place to discover more about the personalities who shaped Rhyl and nearby Prestatyn, from Roman bathers to early cinema pioneers. And it's completely free.

denbighshire.gov.uk/heritage

Enter White Rose Shopping centre. Turn left and then right to emerge in the High Street.

5 Neuadd y Dref

Chwiliwrch am yr hen Neuadd Ddwans Dansette, uwchben Burton's, lle y perfformiodd y Beatles unwaith, cyn troi i'r dde i Stryd y Farchnad.

Agorwyd Neuadd y Dref gyda gorymdaith ar hyd y stryd a chan yr utgynn yn 1876 – a hynny'n gwbl haeddiamol hefyd. Mae'n engraffit wych o bensaeraeth ddnleg syderus yn arddull Gothig Ffrainc. Y tu mewn roedd swyddfeidd clec y dref a'r syriau, Gorsafau, Cegin Gawl, Banc, Cynewidwfa yd a swyddfa arwrthwyr. Os nad oedd hyn oll yn ddigon, cafwyd estyniad yn 1907 ar gyfer Ilyfrell arianwyd gan y dyngarwur Andrew Carnegie, a oedd hefyd yn gyfrifol am y Carnegie Hall yn Efrog Newydd.

5 Town Hall

Look out for the former Dansette Ballroom above Burton's, where The Beatles once played, before turning right into Market Street.

The Town Hall was opened with a street parade and flourish of trumpets in 1876 – and quite right too. It's a splendid example of confident civic architecture in the French Gothic style. Inside were offices for the town clerk and surveyor, a fire station, a soup kitchen, a bank, corn exchange and auctioneer's office. If all this wasn't enough, it was extended in 1907 to fit in a library funded by philanthropist Andrew Carnegie, also responsible for Carnegie Hall in New York.

Llwybr y dref / Town trail

Pellter 2.5 milltir / 4 km

Pa mor anodd yw'r llwybr? Hawdd a gwastad

Amser yn cerdded 2 awr

Man eichwlyn Maes parcio'r Twr Awyr, Rhodfa'r Gorllewin LL18 1HF

Cludiant cyhoeddus Traveline Cymru 0871 200 2233, Ymholaeth Rheilffyrdd Cenedlaethol 08457 484950

Distance 2.5 miles / 4 km

Difficulty Easy and flat

Walking time 2 hours

Start point Skytower car park, West Parade LL18 1HF

Public transport Traveline Cymru 0871 200 2233, National Rail Enquiries 08457 484950

6 Marine Lake

Ar gornel River Street fe welwch cyn Eglwys San Ioan, a adeiladwyd yn 1885 ar gyfer cymdeithas oedd yn selliedig yng Ngerddi'r Gaeaf gerllaw.

Marine Lake y Rhyl, sy'n cysylltu â'r môr trwy un llifidor, yw'r unig llyn dŵr hali yng Ngogledd Cymru. Gallwch ddilyn llwbr natur a threfnadaeth o amgylch y llyn cyfan o dymunwch. Neu os yw hynny'n ormod i chi, galwch deithio ar hen strêm ar y llifidor fach hynaf ym Mhrydain. Dathluwyd eu pen-blwyd yn 100 oed yn 2011 gan adeladu Gorsaf Ganolog gydag amgueddfa ymarferol lle y gallwch esgus gyrru trén, tynnui liferi signal a chanu i'r clychau. Pwy allai ddweud na i hynny?

6 Marine Lake

On the corner of River Street you'll see the former Church of Saint John, built in 1885 for a congregation based at the nearby Winter Gardens.

Rhyl Marine Lake, joined to the sea by a single sluice gate, is the only saltwater lake in North Wales. You can walk a nature and heritage trail all the way round if you like. Or if that sounds a bit too energetic, you could hop on a vintage steam locomotive to ride the oldest miniature railway in Britain. They celebrated their 100th birthday in 2011 by building a Central Station with hands-on museum where you can pretend to drive a train, pull signal levers and ring bells. Who could possibly resist?

Y Rhyl Rhyl

darganfod sirddinbych.co.uk discoverdenbighshire.co.uk

Tra eich bod yn cerdded....

Cofiwch am y crïw o chwech o fad achub y Rhyl a fododd pan drodd eu cwch Gwylan-y-Môr yn 1853 dim ond tri chwarter milltir o'r lan. Gallwch weld eu cofeb gyferbyn â'r

SeaQuarium.

While you're walking....

Spare a thought for the six Rhyl lifeboat crew who drowned when their boat the Gwylan-y-Môr capsized in 1853 just three-quarters of a mile from shore. You'll find their memorial opposite SeaQuarium.

7 Harbwr y Rhyl

Mae'r harbwr dros 700 miliwyd oed, wedi'i greu fel rhan o sielan dŵr dyn i gyflenwi castell Edward I yn Rhuddlan. Ond mae pethau wedi newid cryn dipyn ers hynny. I ddechrau mae amddiffynfeydd arfordirol newydd, llithra, iard gychod a chei estynedig. Ond nid dyna fyddwch chi'n edrych arno yn awr mae'n debeg. Byddwch yn syllu ar fast 50 metr Pont y Ddraig. Mae'r strwythur eiconig hwn, sy'n agor ac yn cau fel blodyn metel enfawr i ganiatâu i gychod hwyliu heibio, yn arwain at gaffi newydd yr harbwr gyda chanolfan wybodaeth Cysylltau Gwydr a siop logi beiciau. Ond mae hefyd yn rhan o Llywyr Beicio Cenedlaethol 5 a Llywyr Arfordir Cymru.

8 Trwyn Horton

Ewch dros y bont, yna troi i'r dde ac yna i'r chwith ar unwaith ar draws y twyni tuag at y llwyfan wyllo.

Y pethuu cyn ynta'. Mae ganddo siâp sy'n debeg i drwyn ac roedd yn eiddo i dŷn o'r enw Horton. A dyma pam fod y warchodfa natur hon, un o'r systemau twyni tywod olaf arfordir Gogledd Cymru, yn cael ei galw'n Drwyn Horton. Ewch am dro hyd y llwybr pren i gael golygfeydd a hardd y Rhyl a chyfeil i chwilio am fywyd gwylgan ymaodafol, ehdyniad, mulfrain a môr-wenoliaid pigod. Yn anhygoel yn 1962 fan a'r lle yma oedd cartref gwasanaeth hofrenhad gyntaf y byd, yn uno'r Rhyl â Wallasey.

9 Y Parc Drift

Ewch yn ôl dros y bont a cherdded ar hyd Rhodfa'r Gorllewin, gan gadw i'r chwith ger y Parc Drift i ddilyn gian y môr.

Nid yw'n bosibl methu'r Parc Drift. Cerddwch tuag at y tyrau 14 metr o uchder o lechi, pren a chop sy'n amddiffyn y parc teuluo hwn gyda phun parth cysgodol ar waħan. Yn gyntaf byddwch yn cyrraedd yr ardd naturiol, yna man chwarae'r plant. Mae cwrs golf bychan yn arwain at theatr awyr agored gyda'r arddangosfa o deils cerameg "Cardiau Post o'r Rhyl". Yn olaf mae pwll padlo enfawr gyda chwylleli dŵr. A rhag ofn bod gennych awydd arddangos eich sgiliau, mae parc sglefyddol nesaf iddo hefyd.

10 Llongddrylliad Resurgam

Wedi i ysgythr u ar y wal rhwng y theatr awyr agored a'r cwrs golf mae deliwdod ddychniogol o'r Rhyl yn yr oes a fu. Yn heddian yn uchben hwn y dref gwellt awyren Vivian Hewitt (gweler rif 2) ac oddi tan mae cwch o ryw fath i'w weld yn y tonnau. Dyma Resurgam, un o longau tanfor a phŵer cythraff y byd a chreadigaeth y cleiriog esentrig y Parchedig George Garrett. Wedi haddoli ym Mhemborth yn 1879, suddidol ei gwich danfod oedd yn cael i phwerau a stêm yn fuan ar ôl gadeiri Rhyl i fndi i Portsmouth. Cartwyyd y llongddrylliad bum milltir oddi ar y lân gan ddeiflwr leol yn 1995. Ond hyd yn hyn nid yw enw'r fad, "Fe ddyrchafat eto" yn Lladi, wedi bod yn broffwydol hyd yma.

10 Wreck of the Resurgam

Etched into the wall between the open-air theatre and the mini golf course is an imaginary scene of bygone Rhyl. Flying high above the town is the plane of Vivian Hewitt (see number 2) while beneath the waves a curious craft is visible. This is the Resurgam, one of the world's earliest powered submarines and brainchild of eccentric clergyman Reverend George Garrett. Built in Birkenhead in 1879, its steam-powered submersible sank while under tow shortly after leaving Rhyl for Portsmouth. The wreck was discovered five miles offshore by a local diver in 1995. But so far the craft's name, Latin for "I shall rise again", has not proved prophetic.